

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	12 frt.
Fél évre	6 frt.
Negyed évre	3 frt.
Egy óra	1 frt.
Vidékre postán küldve:	
Egész évre	14 frt. — kr.
Fél évre	7 frt. — kr.
Negyed évre	3 frt. 50 kr.
Egy óra	1 frt. 20 kr.

Szerkesztőség:
Főter, Hermann-udvar I. emelet, a főlépcsőnél.

Bérmintelen leveleket csak ismert kéztől fogadjunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Főter, Hermann-udvar I. emelet, a külső folyosón.

Hirdetések díjszabály szerint. Egyes szám 5 kr. ünnep- és vásárnapi utáni szám 3 kr.

A nagy vita végén.

Arad, ápr. 1.

A magyar képviselőház történetében kiváló helyet fog betölteni a tegnap véget ért nagy vita, mely Magyarország köztörvényhatósági reformját nagy lépéssel vitte előre eredményében. A köztörvényhatóságokról szóló törvényjavaslat egy havi vitája mindenesetre oly színvonalon állott, ami után egyáltalán nem tudunk csodálkozni, ha mind sürribben történik hivatkozása a szomszéd országok parlamentben képviselőházuk kitűnő aotióira és ha az irigység bizonyos nemével emlegetik a magyar képviselőház pezsgő életét és a magyar kormány kiváló álláspontját, melyről nap-nap mellett anynyi energiával őrzi meg az ország sokfelől megrámadott és oly sokak által perhorrescált önállóságát a szabadságharc alapján.

Nem akarjuk azonban elhallgatni, hogy voltak a vitának egyes kinövései is. Előidézték a ház agent-provocatour-jei, a kik úgy jártak ez indokolatlan szereppel, mint a ki szelet vet — kikerülhetlenül vihart arattak. Vihart, melyből töpött zászlókkal és összeronsolt árbócokkal kerültek ki, a végzet következetessége szerint.

Természetesen — a mérsékelt ellenzékre ezélünk e megjegyzéssel. Annak idején is feltűntettek e pártból, hogy minő erőfeszítéssel készült a vitára, de tulajdonképpen Tisza Kálmán ellen. Constatáljuk, hogy e párt tagjai a személyi motívumok — és legmagasabb mértékkel jelezve — a párt-ézők mennyi és mily kicsinyes eszközeit hozták mozgásba, hogy az elérkezettnek vélt pillanatot minél hatalmasabban kizsákmányolják. Szóltunk aztán arról a tragikus végről is, mely e pártot e feltűjt, de erőtlen harcban érte azzal, hogy sajátosság dialalnak kellett elfogadnia azt a vereséget, hogy legkiválóbb tagjainak kilépése által vette észre a világ, hogy decomponált állapotuk mi kétséget sem szenved. Kiderült, hogy a mérsékelt ellenzéki párt, nem a jövő pártja és olyan elfecsérelt törekvések sorozatából áll minden eddigi múltja, hogy épen ezért a szó átgondolt értelmében, nem is volt jelene sem soha.

De nem azért hivatkoztunk a kérdéses vita magas színvonalára, s nem azért gratulálunk quasi a vita végén a háznak, hogy ne jelentessük ki mégis mindezekkel szemben a vita határozott

characterét is, mely e kinövéseket elenyésztette, tiszta, világos képen mutatta be a javaslat tárgyalásának eredményét, azt, hogy a nemzet többsége félreismerhetlenül a választási rendszer mellett látszott nyilatkozni.

A javaslatnak jogerejűvé való válását ez sanctionálta a korona előtt a nemzet nevében.

Ez nem végződhetett másként akkor, midőn a javaslat centralizációs irányja, a főispáni hatalom tulterjesztése, s a vidéki közigazgatási és candidáló bizottságok hatáskörének megosonkításáról az ellenzék által felhozott vádák és szörnyűsködő intések nem voltak egybek aratlan Mikulásoknál, melyek naiv lelkek hatásos íjsejtgetéseire vannak kitalálva és csupán egy újabb segéd-eszközét képezik a mi egyedül óvatoss és gondos ellenzékünknek.

Most tehát, e nagyszabású alkotás után, az ország adminisztratív reformja egyelőre be van fejezve. Rövid idő tapasztalata pedig dönteni fog a felett, hogy ez a reform csak átmenetet képezhet-e egy gyökeresebbhez, vagy állandó erejű lesz a mai viszonyok között is. Ennek a felismeréséhez mindenesetre maguk a törvényhatóságok fognak segédkezést nyújtani első sorban. Az ő működésük a törvényjavaslat intencióinak a megvalósításában kell hogy culmináljon. Így egész dolgot fognak végezni a törvényhatóságok s e működésből a közéletben támadt kihátás lesz a bírálata a javaslat életképességének.

Mi bízunk egyformán közigazgatási físzviselőink ügyszeretében és lelkiismeretességében, mely az új magyar közigazgatás munkájában oly sokat producálhat.

Sokat, félreismerhetlen eredményel. És ha ez az eredmény életerősnek bizonyítja be a javaslatot, kétszeres örömmel fogjuk ezt regisztrálni; mert e körülmény a míg szinte történeti bizonyosságot fog adni a kormányon lévő többség mai felfogásának, addig évekkel hamarabb juttatja az országot a jó közigazgatás áldásához.

Kiegészítési tárgyalások. Tisza a miniszterelnök ma Bécsbe utazik, és péntek estig ott marad. Utazása a kiegészítési tárgyalásokkal áll összefüggésben. Mint a „Bud. Corr.”-nek Bécsből távirják, gr. Szápáry pénzügyminiszter, gr. Széchenyi kereskedelmi miniszter, továbbá Köffinger államtitkár, Ludwig miniszteri tanácsos és Mihálovics osztálytanácsos a kiegészítési tárgyalások folytatására odaérkeztek. Szápáry gróf

pénzügyminiszter huzamosabb megbeszélést tartott Dumajewski pénzügyminiszterrel, gr. Széchenyi kereskedelmi miniszter pedig Taaffe miniszterrel. A magyar miniszterek azokivül még Pusswald és Szogyiny osztályfőnökkel értekeztek. Baumgartner osztályfőnök és Ludwig miniszter tanácsos több órán át conferáltak egymással a petroleumváma vonatkozólag. Triestből, a hová néhány nap előtt jött Abazziából, Matkovic államtitkár is Bécsbe érkezik, hogy a tárgyalásokban résztvegyen.

Az állam hivatalos nyelve. A belügyminiszter a következő körrendeletet intézte a törvényhatóságokhoz:

„Tapasztaltott, hogy egyes portomentséget élvező hatóságok és hivatalok, különösen pedig a községi előjárók, portomentes leveleket és küldeményeket nem mindig az állam hivatalos nyelvén szokták czimezni, sőt hogy azok gyakran még a portomenteségi záradék, vagyis a jejezum, melyen a díjmentesség kedvezménye élvezetik és a rendeltetési hely megjelölése sem az állam hivatalos nyelvén történik.

Mintán a jelzett eljárás következtében az illető levelek és küldemények többször elkésvé jutottak rendelkezési helyükre, sőt sok esetben a portomenteségi ellenőrzése is lehetetlenné vált: ugy a postaszolgálat, mint a jó és gyors közgazgatás érdekében, a köz- és közl. miniszter ural egyidejűleg fülhívon a törvényhatóságok, hogy saját hatáskörében a szükséges intézkedéseket haladéktalanul tegye meg az iránt, miszerint a portomentes hivatalos levelek és küldemények jövőben az állam hivatalos nyelvén czimzessenek.

Végül megjegyzem, hogy a jelen rendeletben foglalt meghagyás csak a hazai hatóságok és hivatalok egymásközött váltott portomentes levelei és küldeményeire vonatkozik. Budapest. 1886. március 21-én.

T i s z a.

A román vámszerződés. Bécsből távirják, hogy a külügyminiszterumban március 31-ikén értekezlet volt a mai vagy holnap kezdődő román szerződési tárgyalásokra vonatkozólag.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése márc. 31-én.

Földváry Miklós előadó bejelenti, hogy az állandó igazoló bizottság Szemenyecz Emil képviselőt 30 nap fenntartásával igazolta. A ház az 5. osztályba sorozta.

Következik a napirend: a törvényhatóságokról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalásának folytatása.

94. § Tiszviselő olyan esekélynyért, melyet a törvény vagy illetékes felsőbb hatóság tett kötelességévé, fejeletni uton felelősségre nem vonható.

Mocsáry Lajos módosítványt nyújt be, hogy a 94. §. hagyassek ki és helyette ig-tatassék be az 1870. XLII. 81. §. — **Lázár Adám** pártolja Mocsáry indítványát.

Tisza Kálmán miniszterelnök: Mocsáry képviselő ur igen téves felfogásból indult ki. Azon felfogásból ugyanis, mintha a büntügyi eljárást a ma fennálló törvény és gyakorlat szerint, fejeletni eljárásnak kellene megelőzni. Ennek éppen az ellenkezője áll; mert ha

betanultatták a kívánt verseket. Az eredmény az volt, hogy Csernovics egész pártja uj szürben és új kalappal vonult be a választásra, aztán éveken át a korszerűen az aratásnál a ficsorok és fáták magyarul énekeltek.

Az aradi színház kibérlésének határideje lejárt. A tanács uj öt évre a bérbéadás határnapját kitűzte, egyuttal a pályázni kívánóknak tudomásul adta, hogy csak az nyerheti el, ki magát kötelezi, hogy a színházban más nyelven, mint németül, előadásokat nem tartat.

Csernovicsot felbocsátotta ez a dolog. — Menjen el az árverésre, — mondá ügyvédnek — s bérleje ki a színházat. — Akármennyire fölverik? — kérde az ügyvéd. — Elég, ha azt mondom önnek: bérleje ki.

Ennek híre futott, s mindjárt alakult egy gazdag zsidócsoport, s hangzadó polgárok egy társulat, kik kések voltak Csernovics Pétterrel felvenni a versenyt, mert — ugy mondták — Csernovics nem fogja figyelembe venni a polgárság igényeit, majd csak a maga izéset követi és saját kedvtelésére használja fel a színházat, s nekik be kell érniük azzal, ha őket ott megfűtik. Az volna csak hitra, hogy szerencsésöknek tartssák, ha saját otthonukban a nagyurak által lenézettek magukat.

Sok mindentre gondoltak, csak arra nem, a mire Csernovics Pétter, hisz világosan ki volt köté, hogy a színházban egyedül német előadások tarthatók.

Volt lótas-fótas, de mindhiába: a színházat Csernovics Pétter kapta meg. Bezáratta a színházat, magához vette a kulcsokat, s mindössze annyit mondott: — Jól van!

Egy mást érte a sok kérvény, folyamodvány, ajánlat a német szingazgatástól. Csernovics egyre sem felett. Személyesen is megjelentek, szóba sem áll velük.

Már a színházi évszak közeledett, s még semmi előkészületet sem láttak. A közönség zugolódott.

ugyanazon tény miatt büntügyi és fejeletni vizsgálat indított meg. — mire sok eset van — a fejeletni eljárás mindig szünetel addig, a míg büntügyi tárgyalatotott. Az tehát, ha valaki ellen bizonyos esetekben fejeletni eljárás nem indítható, egyáltalában nem zárja ki azt, hogy, ha a tényben büntető cselekmény van, a fennálló törvények szerint az illető ellen eljárni, s a rendes bíró előtt a kezeset megindítani és eredményre vezetni ne lehessen.

Ezen szakasznak semmi egyéb célja nincs, mint az, hogy abban az esetben, ha a tiszviselő illetékes felsőbbjei parancsára járt el fejeletni panaszok által ne zaklatathassék. De ismétlen, a törvényes felelősség kizárva nincsen, és még a fejeletni kereset is csak akkor, ha illetékes hatóságának intézkedése folytán esekélyt, nem pedig, ha valamely más, az intézkedésre azon ügyben nem illetékes közeg tulkapása folytán járt volna el.

De a t. képviselő urak, midőn összehasonlították a tárgyalás alatt lévő törvényjavaslat 94. §-át a régi törvény 81. §-ával, méltóztattak egy nagyon lényeges körülményt figyelmen kívül hagyni és ez az, hogy a régi törvény 81. §-a szerint: „A tiszviselő olyan esekélynyért, melyet törvény tett kötelességévé, fejeletni nem vonható és ellene tiszti kereset el nem rendelhető.”

Igaz, itt csak annyit van, „ha a törvény tette kötelességévé” de azután mi van tovább? az, hogy egyáltalában fejeletni nem vonható senmi irányban, mert azt mondja a törvény: „Fejeletni nem vonható, s ellene tiszti kereset el nem rendelhető.” Akkor a tiszti kereset alatt értetett a fejeletni eljárás. Tehát a mostani törvény minden felelősséget kizár és épen azért beszél csak arról, „ha a törvény tett kötelességévé valamely esekélyment.” Ezen szakasz pedig fölveszi az illetékes hatóság rendeletét is, de épp azért csak a fejeletni uton való zaklatás ellen biztosítja a tiszviselőt, de nem zárja ki általa a felelősséget, ugy, hogy a tiszviselők fejeletni vonhatásra nézve — érve a rendes törvényes felelősséget — ezen szakasz nagyobb tért enged, mint engedett az 1870. XLII. törvény megfelelő szakasza. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.)

Mocsáry képviselő ur kitért arra is, hogy a főispánnak mifele rendelkezési jogai vannak. Idézte a számonkérő székét, idézte az egyes hivatalok megvizsgálásának tényét és az annak folytán tehető intézkedést. Hozzá vére meg azt is, mit a t. képviselő ur is idézett, hogy fejeletni és ellenőrzési hatáskörében intézkedik: mik ezen intézkedések? Hisz ezek nem coneret esetek elintézésére vonatkozó rendelkezések. Ilyeneket ezek alatt érteni nem is lehet.

Ha pl. a számonkérő széken látja a főispán, hogy az egyik vagy másik hivatalnál tetemes hátralékok vannak, intézkedik, hogy az illetők nagyobb szorgalomra szoríttassanak, vagy ha eselleg szükségét látja, nagyobb munkaepről gondoskodik, nehogy az ügyek megakadjanak. Ha a szolgabírónál vizsgálat lát hátralékokat és elhanyagolt ügyeket, vagy talán felfedez visszatartott, vagy pontosan be nem szolgáltatott letéteket, kell hogy intézkedhessen az iránt, hogy a szolgabíró azon ügyeket letárgyalja és a pénzeket, a me-

lyek esetleg nála vannak, beszolgáltatassa. Ezek nem egyes, coneret esetekre vonatkozó oly intézkedések, melyek akár kárterítési, akár más kereset alapját képezhetnék.

Egyetlen, a mi van egyenes, direct és coneret intézkedési joga, az azon eset, midőn az állam érdeke halasztást ne tűró intézkedést kíván. Megvallom, t. ház, hogy ezen pontnak mellőzését tisztán lehetetlennek tartom. Lehet feltenni, hogy akár a főispán, akár a miniszter, az állam érdekében minden halaszthatatlannak fog találni; de bocsánatot kérek, ez csak gyantítás és már jöelöre — ma ugyan még nem személyhez kötött gyantítás. (Mocsáry Lajos: A lehetőséggé megvan!) Igen is megvan. De megvan a lehetőséggé arra is, hogy halaszthatatlan s a halasztás által az állam érdekét veszélyeztető dolgokban az illető alárendelt közeg nem akar eljárni. Már most, ha a két dolog közül kell választani, mégis inkább választom azon lehetőséggé, hogy esetleg valamikor ezen jogot visszaesél történetik, a mely ha a törvénybe írkozik a rendes, — ha pedig politikai felelősség utján sujtathó: mint annak veszélyét, hogy attól való felmelemben, hogy egyszer talán minden 10 évben ilyen visszaesés történhetik, az állam érdekében okoztasék a leglényegesebb helyrehozhatlan kár. (Helyeslés jobbfelől.)

A t. képviselő urak azt mondják, hogy a már marad is a szakasz, mondassék ki, hogy oly esetben, ha a főispán rendelkezett, s vonandó fejeletni eljárás alá.

Bocsánatot kérek, itt a megkei tiszviselők fejeletni ügyeiről lehet csak érintőleg is szó, a létező fejeletni törvény is, és a novella, mely be van adva, csak erről szól: ezen fejeletni eljárás alá pedig, bocsánatot kérek, a főispán nem tartoztatik. Ez eddig sem volt, ezúttal sem lehet így. Meg van, ismétlem, a főispán törvényes felelősséggé, meg van a miniszternek érte politikai felelősséggé és van épp ezért a miniszternek szemben a főispánnal sokkal több joga, mint bármily más hivatalossal szemben; az a joga, hogy ha észlelhetik, szükségesnek látja, fejeletni eljárás nélkül is hivatala letételére szólíthatja fel, vagy hivatalától — természetesen a koronának jelentést téve — felmentheti. Ebben fejeletni a főispán felelősséggé, egyfelől a törvényekkel, másfelől a miniszterrel szemben, mely pedig ez irányban a fejeletni eljárásnál is szigorubb. Más irányban itt semmiféle intézkedést lehetnek nem tartok. Mindezeknél fogva kérem, méltóztassék e szakasz megfontolva, a mit összehasonlításul a régi törvény 81. §-ával mondtam, ugy a mint van, megtartani. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Dárday Sándor előadó felszólalása után a ház a szakaszt változatlanul elfogadja, valamint a 95. és 96. §§-okat is.

A törvényjavaslat részleteiben is elvén fogadva, harmadszori olvasása holnapra tűzetik ki. **Dárday Sándor** a ház tagjainak szíveslye éljezése közt elhagyja az előadói széket.

Következett az egyiptomi pénzügyek rendezéséről szóló nemzetközi egyezmény beczikelyezéséről szóló törvényjavaslat.

Hegedűs Sándor előadó: Tízteszen és behatottan ismertetve a javaslatot és az idevágó viszonyokat, kijelenti, hogy a pénzügyi

- A világot sem.
- Mit tegyünk? — sopánkodott a kapitány.
- A mit illik, — dörgött oroszlan-hangon Csernovics — a mi kötelességük, legyenek magyarokká.
- Hisz azok vagyunk.
- Ugyan ugy-e? Akkor hát mit keres a szerződésben az a kötelezések, hogy csak német nyelven tartható előadás.
- A polgárság kedvéért.
- Hát hessen-kasseli polgárság ez?
- Nem, magyarországi.
- Ugy hát tanuljon és tudjon magyarul.
- Eszerint méltóságod kívánja...
- Hogy a szerződésnek a német nyelvre vonatkozó fejezetét töröljék el.
- Kivételten.
- Ugy hát magtár lesz Gábor! — kiáltott szolgájára — szaladj a színházhoz és mond az ácsoknak, még hat legényt vegyennek magukhoz, s holnap ilyenkor nyomra se legyen, hogy az valaha színház volt.
- Az Istenért! — kiáltott a polgármester.
- Megálljon! — rimánkodott a kapitány, a Gábor karját erősen megragadva.
- Na, mi az? — kérde Csernovics, szemöldökét összevonva.
- Halasztást. 48 órai halasztást kértünk — mond a kapitány.
- Mire?
- Összehívni a tanácsot s a hatvanas testületet. Majd azok határoznak. Mi az ügy melog támogatói leszünk.
- Na jó.
- Kerjük tehát a bontást addig felfüggeszteni.
- Menj hát Gábor s mond az ácsoknak, hogy negyvenyolcz óráig a munkát szüntessék meg. A ber azon időre is ki fog nekik járni.
- A két férfi gyöngyöző verejtéket törölt le homlokáról.
- Mikor elbucsztak, a polgármester sohajtá:

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárczája

Apr. 1.

Hogyan vált magyarrá az aradi színház?

(Visszaemlékezés.)

Városok megyék, társulatok s egyesek lelkesedéssel karolják fel a közművelődés eszméjét; a kormány nem gördit nehézségeket a hazafii működés útjába, s a kibontott zászló diadalmasan leng a Kárpátoktól Adriáig.

A küzdelem nemes, a cél szent. Ezt átérzi ma minden igaz magyar, e zászló alá sorakozik, a kinek csak érzeke van a nemzeti létjog iránt.

Midőn ezt örömmel látom, visszagondolok a majdnem felszabadult időkre. Akkor még nem ismertem föladatait a társadalom a közművelődési kérdésekkel foglalkozni; a kormány nehezítette, akadályozta, sőt még vétkes elnyomással is élt, ha magyarosodási törekvéseket vett észre valahol. A városok — kevés kivétellel — hódoltak a felsőbb hatalomnak, s a magyarsággal szemben nem egy ponton csaknem ellenséges állást foglaltak; a meglévő annyira el voltak telve a serelemek felé vitákkal, utasítás-készítéssel s örökös választási mozgalomakkal, hogy közművelődési eszmékkel történő kicsinyes, fölleségek dolgoknak tartották: az iskolában a súly a latin nyelvre és Verbőczyre volt fektetve. A fouri osztály s az őket majmoló uszályhorozók némeké voltak.

A birtokos középosztály ott falun, a maga királyságában, minden ízében magyar: magyar nyelv, magyar eselődés, magyar vendégszeretet, magyar zene s magyaros mulatság adta hírlt azt, hogy itt Magyarország élünk. A maga otthonán túl aztán kevesen iparkodtak terjesztetni a magyarságot, vagy a nemzetiséget által elhódítottakat visszamagyarosítani.

* A „Fővárosi Lapok” mai számából.

bizottság ezt a törvényjavaslatot, melyet a kormány egy nemzetközi solidaritás kötelezettségének a törvényhozás által való jóváhagyása céljából terjesztett be, elfogadta. s azt hiszi, minél jobban meggondoljuk ennek kevés felolvasással járó, de nagy jelentőséggel bíró politikai és pénzügyi kihatását, annál inkább meggyőződünk arról, hogy nemcsak a köztársaság szempontjából csekélykedett kötelezettség-szerűen, helyesen a kormány, de egyrészt mind más magas érdekek szempontjából is.

Ajánlja tehát a javaslatot alálalossággal a részletes tárgyalás alálalal való elfogadásra. (Helyeslés jóbóljel.)

Irányi és Helyi utalva az ország pénzügyi helyzetére és némi külpolitikai fejtegetések kapcsán, a javaslat elfogadására ellen nyilatkoznak.

Apponyi Albert gr.: Hangsúlyozva, hogy ezen ügy a keleti kérdés egy részlete, mely csak az európai concert segítségével lehet megoldható, s ha monarchiának befolyást és jogot akarunk a concertben s a keleti kérdésben, nemely terhek alól sem vonhatjuk ki magunkat, — a javaslatot elfogadják s egy határozati javaslatot terjeszt be, mely a magyar országgyűlés jogait akarja megőrizni a jótállásból származható terhek megosztási aránya és teljesítési módjait tekintve.

Tiszta Kálmán miniszterelnök és **Hegedűs** az ellenzéki megjegyzések ellenében a javaslatot meggyőző erővel, mire a ház a javaslatot egy általános szavazással, mely részleteiben, Apponyi gr. határozati javaslatát pedig a miniszterelnöknek módosításával elfogadta.

Tiszta Kálmán miniszterelnök jelenti, hogy Herman Ottó és Fackl Károly interpellációjára holnap fog felelni.

Helly Ignác kéri, hogy a községi törvény hatón tárgyalassék, minthogy a pártok között nagy munkájukba kerül azt átvalamányozni.

Tiszta Kálmán miniszterelnök figyelmezteti a házat, hogy egyszer már megállapodtak abban, hogy a községi törvény előtt egy napki szünet legyen. Ez ellen most sincs kifogás s azért, ha holnap lesznek a választások, interpellációra adandó válaszok, szüneteljen a ház holnapután, pénteken, de szombaton kezdjék el a községi törvény tárgyalását.

A ház többsége ez értelemben határoz. Ezzel az ülés véget ért.

Külföld.

Londonból márcz. 31-ikéről jelentik: Tekintettel arra a körülményre, hogy Oroszország az olasz kormányának Bulgáriára vonatkozó indítványát mellőzte, a hatalmát át-hatva azon meggyőződéstől, hogy Oroszország nem fogja megváltoztatni szándékait, utasították Sophiában székelt képviselőket, hogy értesítsék a bolgár fejedelmet, hogy a hatalmuk köztelenül érzi magukat a portának az öt évi kinevezésre vonatkozó eredeti indítványát elfogadni. Más eszközzel a hatalmak nem gyakoroltak nyomást a bolgár fejedelemlre: lehetséges azonban, hogy a hatalmak s tárgyalás a befőzéshez közelebb jutassák, azon egyetlen módhoz fognak visszahozni, hogy a conferentia tanácskozásairól szóló jegyzőkönyvet aláírják és a bolgár fejedelem tiltakozását, ha a szót továbbra is ragaszkodnak, időmúlást fogják venni.

Angol alsóház. London, márcz. 31. Az alsóház tegnapi ülésén Heaton indítványt nyújtott be az iránt, hogy a kormány bocsátkozzék tárgyalásokba a külföldi penny-postarendszer létesítése céljából. Henny azt indítványozta, hogy ez újítás az egész brit birodalomban szorították. Fowler ellenzi mind a két indítványt. A kincstár most is 365,000 font sterlinget veszít éventeként az újítás postaforgalmára. Az indítványozott újítás a veszteséget mintegy felmúlóval szaporítja. Erre a ház indítványát szavazással 127 és Heaton indítványát 158 szavattal 127 ellenében elvetették. Cameron azon indítványát,

— Tehát méltóságod erős elhatározása, — Vagy maradj. — vágott szavába Csernovics — vagy magyar színház.

A rendkívüli gyűlést megtartották, és Csernovics győzött. Két hét múlva jól szervezett magyar színházi társulat érkezett Aradra. Csernovics Péter saját költségére hozta, s a színházat öt évre díjazta mint átengedte.

Azóta Aradon folyton magyar színészek működnek s hála Istennek, ma már egy műértő, művelt magyar nagy közönség előtt.

Degré Alajos.

A lebukott csillag.

— Francia beszély.

II.

(Folytatás.)

— Mily jó vagy te, kedves Jenő! — Iám, a szegény leány a hiszünk azt a szembőlő nyilatkozatát is szerelmnek nézte. Jenő hangosan felnevetett.

— Te igazán különös teremtesé vagy az Istennek, angyalom! Mit is szólnod lád a világ, mikor ilyen hasonlatlan kis lakásod van s olyan egyszerű ruhában jársz, mint valami nevvelő! Csakugyan kinevetnek, ha tudnák, hogy milyen makacsul ragaszkodol azokhoz a te ócska elveidhez. Azt belátom, hogy szerény, igénytelen nő vagy, de a ki Tresme báró kedvese... akarom mondani — jegyese, annak már egy kicsit több figyelemmel kellene lennie azon férfiu iránt, a ki sem kivágyzott, lásd, egyetlen kincsöm, te olyan nő vagy, tehát nem ismerheted a mi Párisunkat. A látszat itt a fő, az a nő, aki így rongyokban jár, ne számítsd arra, hogy carriage-t csinál, hogy boldogulni fog. Azt nem is említe, hogy a világ engem is meg-szól érte.

— Mire vagy ez a szomorúság, Jenő? — Én feltettem magamban, hogy csak tehetőségem akarok mindent köszönni... ha ugyan van tehetőségem. A mi pedig azt a „carrière” szó illeti, arra csak annyit jegyzek meg, hogy nem törődöm egy cseppet sem vele. Minek is említed tehát annyit,

hogy Skótszágban az egyház különválasztással az államtól, szintén elvetették 237 szavattal 125 ellenében. Gladstone kormányának kijelenté, hogy tekintettel a választások alkalmával Skótszágban tartott beszédére, ez indítványt nem pártolhatja, de mindenképp sajtó belátására bizza, hogy az indítvány mellett vagy ellen szavazzon.

Párisból márcz. 30-áról jelentik: A mára hirdett socialista népgyűlést nem lehetett megtartani, mert senki nem akarta átengedni a helyiséget. Belga republikánusok tegnap este megint akartak rendezni, mely azonban betiltatott. A rendezőket elfogták, s a határra szállították.

Belga munkás-szavak. Brüsszelből márcz. 30-áról jelentik: A munkáspárt főtanácsa kiáltványt tesz közzé, melyben heves kifejezésekben támadja meg a kormányt a munkások elleni intézkedésekért, a zavargások okait ad hozza fel, hogy nincs munka, hogy az indirekt adók igen nagyok és a gazdaság kivonják magukat a hadkötelezettség alól. A kormány azzal vádolják, hogy esak az előkelő osztályok érdekeit tartja szem előtt. A kiáltvány követeli, hogy inséges munkák vétsenek főtanács, hogy hozzák be az általános szavazati jogot ékezdjenek a socialis reformokat, mert a belga nép nem fogja megvárni a munkások halomra lövését. A kiáltvány végül felhívja a munkásokat, mutassák meg, hogy nem akarnak többé a házban pusztán, vágomarháik és ágyútorlékek lenni. A kiáltványt sok ezer példányban árusítják. A socialista irányú „Reforme” szerint a helyzet távolról sem javul. — **Konstaninábul** a házak megkísérelték levegőbe röpitni a házat, melyben a katonai parancsnok lakott. A merénylet megkísérelték. A genti socialisták elhatározták, hogy a charleroi-i strájkoló munkások közt ötezer kenyert fog kiosztani. Garniéres mellett heves összetűzés volt. A katonák kemény töltésekkel löttek. Három halott és 14 sebesült maradt a harcokban. Florennes, Valenciennes közelében, a Sambre és Maas közötti vidéken bandák járják be a vidéket. Tournai-ban az összes kőbányai munkások megszüntették a munkát. Több lütfi közömbányában újabb strájkok törttek ki. Bredenelemp nemet anarchistának, a kit elfogták, leveleket találtak, melyek több ismert nevű német munkásról szóltak. — **Mult** éjjel 600 munkás ostromolta a Vargesi kőbányát: a csendőrek két halottat és tizenkét sebesültt veszve meghátráltak. Mariemont mellett is harcok voltak: ott egy ember elesett, számosan megsebesültek. — **Lázongó** bandák fosztogatva járták be Allain, Barges, Cherey, Vaulx, Colonne, Gaurain és Antoin helységeket. — **Charleroi**-ban Levy állomágyoz az indóháznál várta Rochefort és Laguerre francia képviselőket, hogy letartóztassák őket. De a nevezettek nem jöttek meg. — **Tournai** vidéken igen erős anarchista csapatok mutatkoztak. — **Hir** szerint Belgium egyezményt kötött Németországgal és Franciaországgal a határonak gyakorlati szigorúbb felügyeletre nézve. — **Charleroi**-ban a munkások újabb elkezdették a munkát. — **A strájkoló** munkák ma három havi kényszermunkára ítélték ki.

Párisból márcz. 30-áról írják: Rochefort és Laguerre képviselőknek Belgiumba utazása alkalmából a „Temps” kifejti, hogy a francia kormány előre visszautasít minden felelősséget ezen utazás következményeire. A „Temps” hozzá teszi, hogy a belga kormány törvényes védelmet gyakorolna, ha olyan franciák ellen, a kik a belga zavarokban szerepet akarnak játszani, erélyesen jár el. A francia kormány különben kötelességnek fogja ismeri, intézkedni a forradalmi sajtó ellen, mely a Belgiumban történt undorító eszméket dicsőíti és nyílt lázadásra iggat. Még a „République Française” is követeli a büntetőre igazító sajtó megrendszabályozását. A közvélemény jelenleg nagy ellen-szenyvel viselkedik az anarchizmus iránt, mint ezt Louise Michel példája igazolja, a kit két ízben, midőn Páris környékén gyűléseket hir-

szor ezt a kérdést? — Én szeretlek s ez nekem is elég lehet. Engem nem úgy neveltek, mint a párisi nőket. Én vad vagyok, hazám sivar magányában nemtem fel, szabadon, mint a fellevesztett papra a széles rónákon. Anyámat, a ki született francia nő volt az vette a sirba, hogy folyton hazája elvesztett örömei után kesergett. Mikor aztán magamra maradtam a nagy világom, elszántam magamat. Szemvédellyel elengtem a színházom. Miért? Isten tudja! Hiszen anyám is annyi sok szépet regélt Francziországról! Alig hnytam be szememet, már is a ragyogó Párisát láttam magam előtt s az a széplelem vigasztalt, hogy két szép álmom itt valósul majd meg: szeretni fog valaki... — S nevetem szívrova veszi a hir... Ugy rajongok én a hirért... a szerelemért!... Jenő, én kimondhatatlanul szeretlek, imádlak téged!

Ezen a gyermekies őszinteségen a báró mindig talált valami bűnösöt. Lidia csakugyan nem is hasonlított a párisi divathölgyekhez, ez a szenvedélyes, bizarr lény már valóban komolyan is tud szeretni.

Ilyenkor, midőn az oláh leány gazdag szívét egész meztelenségben feltárta előtte, olvasmit érzett, mint az utas, a ki váratlanul valami szokatlan természetű tüneményt lep meg. Azt várta már csak oly türelmetlenül, hogy tudja meg a világ, hogy őt ki szereti! Lidia forró szerelmét, hogy őt ki szereti! Lidia boldog-holdogtalannak közszemlére bocsátani, akár egy szép gardeniát a színházyában. Szerette volna már élvezni a gomblyukában, versenyekre, hogy bámulják, irigylégek.

De mégis csak megvigasztalta magát ezzel, hogy ráér azzal még akkor is, mikor már fűnnepeit mávésznőnek kürtöli ki a sajtó. Még nagyobb lesz a diadal!

Addig is hát meglepődött vele, egy a hogy, mert hiszen szép leány nagyon, az tagadhatatlan. Így hirnék nélkül is lüszkének vallhatná magát ez a kármelyik nő.

Atóléte tehát s forró csókok fömört vérpiros ajkára.

— En is nagyon szeretlek téged, Lidiam! — ugymond a báró, mikor véget vetett a szűnni nem akaró ölelgetéseknek.

delett, kifityöltek és tetteleg bántalmazták. — **Charleroi**, márcz. 31. A „Cri du peuple” szerkesztőjét, ki idejei, elfogták és a határra vitték. A strájkoló kisebb csapatokban járják be a vidéket, koldulva és fenyegetőzve. Számos elfogatás történt. Dinantból jelentik, hogy a strájk az ottani szövő-gyárakban is kiúított. Miutegy 300 munkás megszüntette a munkát. Különbön nyugalom van.

Legujabb posta.

— **A porta és Bulgária.** Konstaninápoly, márcz. 31. A porta tegnapi távirati uton sürgős kerelmet intézett a quindrombolgár fejedelemlre, hogy álljon el a sándorjánus elleni kifogásaitól és egyidejűleg ugyancsak táviratilag körirotat intézett a hatalmasságokhoz, kérve azokat, hogy ez irányban érvényesítsék befolyásukat Szophiában.

— **A német birodalmi gyűlés.** Berlin, márcz. 31. A birodalmi gyűlés a socialista törvénynek öt évre való meghosszabbítása iránti törvényjavaslat második olvasását folytatni, a gyűlésekre, a sajtóra és a felelősbizottságra vonatkozólag Windthorst által beadott módosítványokat 164 szavattal 142 ellenében elfogadta. Midőn azon kérdés került tárgyalás alá, hogy a törvény öt évre vagy Windthorst és Hertling indítványaihoz képest csak két évre hosszabbítsák meg. Bismarck herceg kijelenté, hogy habár a Bismarck hallottak után, ki afejedelem legyilkolását és a gyilkosságot egyáltalán pártjának programjontól nyilatkozta, a hosszabb időre való kiterjesztés mutatkozik is szükségesnek, a kormány a két évre való meghosszabbításba bele fog egyezni. Ha azonban csak az egy évi meghosszabbítás állapotának meg, a kormány ügykezei fog magán a törvény nélkül is segíteni, meggyőződése pedig a törvény szükségességéről annál erősebb lesz. Bebel azt állítja, hogy a ezár meggyilkoltságáról való nyilatkozatát Bismarck állásuk ellenes-nyeltesse. Bismarck ezen állításnak ellenkezőjét bizonyítja be a gyorsírói feljegyzésekből.

A socialista program, mondá a kancellár, tagadása mindannak a mi az élet értékesse teszi. A kormány szükség van a védelemre és a két évi meghosszabbítás a legkevesebb, a mit tenni lehet. Miután meg több elhalasztási indítvány mellőztették, a vita bezárattott, s elvetették a kormány javaslatát, mely azonban végül Hertlingnek módosítványával 173 szavattal 146 ellenében elfogadtott. Holnap a polgári perrendtartás módosítása fog tárgyalás alá vétetui.

— **A belga szavak.** Tournai, márcz. 31. A munkások a környék esakalmé valamennyi gyárban strájkolnak. A strájkoló tanácsköszát tartottak s most tenyevetöleg lépnek föl. A telefon-összeköttetését Gruvecoeur és Allain közt szétrombolták és egy 800 fonyi csapat Barges felé vonul, utóban pusztítva. — **Tournai**, márcz. 31. Ma délután kiegyezés jött létre Antoinghen a munkaadók és munkások közt: a munkaszünetet vége van. — **Páris**, márcz. 31. Az itteni rendőrség ismét számos belga socialistaát fogott el és utasított ki. — **Brüsszelből** érkeztek hírek szerint a strájk folyton terjedőben van. — **Ma** Brüsszelben több munkásutort tartottak le, kik német anarchista lapokat kísérlettel beempestszi. — **Brüsszel**, márcz. 31. A „Le Peuple” című socialista lap közli a munkáspárt főtanácsának manifestumát a közgazdasági reformokért, a munka védelmét a töképezzel szemben, a bányák átvételét az állam által, az adórend-szer revízióját és az általános szavazati jogot. — **A socialista** háboru jellege a zavargásoknál kezd szűnni. Az előforduló orozásokok-dások inkább helyi jellegűek.

— **Francia munkások strájkja.** Páris, márcz. 31. A deczeveitől általános munkaszünetelés következtében attól tartanak, hogy a strájk Cransacra és Gard Bassinre is kiterjed. A strájkoló munkásoknak

— Én pedig imádlak! — rehége kéjtassan a leány.

— Milyen szép is vagy te!

De hogy is ne lehetett, hogy is ne bizhatott volna a báró mezedes szavában! Jenő nagy, fekete szeméi csupa tüzeben égtek, hangja oly andalítóan csegett, még a lélegzet is érezte, hogy kimondhatatlanul szerette!

Es fél-móromban esme, jegyese enygelés-től, boldog elragadtatással ezavakat susogta fülebe:

— Te szeretsz... s hirnésre is jutos... Nagyon boldog vagyok!

Igen! a szerelem... meg a hirnér!

Szerettedni — az még semmi. De szeretni nehez. Azért érez az ember halát önkénytelenül is azon lény iránt, a ki szívével őt ajándékozta meg. A báró ellenben csak az érzékiség rajja volt. De ő máskülömben sem tartotta érdemesnek, hogy erről a themáról komolyabban gondolkodjék.

Mikor az élele regényes ömlengéseket türelmesen végig hallgatta, egypár üres ucsoly lett érte a jutalom. Ennyivel már csak meglepődhetik a legönfeloldozásban szerető női szív is! De az a száraz mosoly csak annyit jelentett, hogy: „ti, esufandorony vetély-társak, miért nem hallottátok ezeket a remek ömlengéseket most? Nekem ömlengött, nem nektek!”

Az élet tragédia azoknak, a kik érznek s boldogot azoknak, a kik gondolkoznak.

III.

Bizonyára az a legjobb publikum, a mely a „premiere”-ekre járul össze. Ha téved is néha, de mindig őszinte. S ha sikerült már valakinek a kedélyeket hullámzásba hozni, akkor biztosítva lehet az a boldog szerep a felől, hogy tapsal, kihívásokkal nem farkadnak.

Sardou darabja roppant sikert aratott. A három felvonást viharos tappsal jutalmazta a zsunfolásig felt ház.

A negyedik felvonás előtti szünet közben így szólott meg Tresme báró egyik barátja, ki a mellette levő támlásszékekben ült.

— Ismered Sorell Maryt a Comédie Frangaisétól?

— Hogyne?

egy csoportja a határ felé közeledik, ennek következtében nyomban intézkedést tett a hatóság, hogy minden esetlőséggel szemben készen álljon, s e végett csapatokat rendezt a vámvonal védelmére. A Norddepartementban teljes nyugalom uralkodik.

— **Az anarchisták.** Róma, márcz. 31. Milánóban anarchista szövetkezet alakult és Rómában is a munkások szövetkeztek a munkabérek egységes megállapításra céljából.

TÁVIRATOK.

— **Képviselők párbaja.**

Budapest, apr. 1. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) Palszky Agost és Fenyvessy Ferencz orsz. gyűlési képviselők között ma karipárbaj létsémi végbe. Segédek voltak Palszky Agost részéről gróf Teleky Domokos és gróf Keglevich István, Fenyvessy részéről Rohonczi Jeleont és gr. Vay László. Palszky karján gedontek-telen sérülést szenvedett, míg Fenyvessy sértetlen maradt.

— **Ristic és Khevenhüller.**

Belgrád, apr. 1. (Az „Aradi Közlöny” ered. távirata.) Ristic s a cabinetalakítás elvállalása előtt hosszabbabban érkezett gróf Khevenhüllerrel, az osztrák-magyar monarchia követével.

NAP T A R.

Április 2. Pentez. Róm. kath. Pentez. — Prof. Theologia. — Görög-ország (márcz. 21.) — Jakab. Nap kel 5 ó. 38 p., nyug. 6 ó. 30 p.

Ápril 4. Az Arad városi önkéntes tűzoltókar rendezési közgyűlése a városi földesintézményben április 10 órákor.

H I R E K.

— **Arad és Vidéke.**

— **Előfizetési felhívás az „Aradi Közlöny” 1. évfolyamának II-ik negyedére.** Az „Aradi Közlöny”-nek, mely mindennap, tehát hétfőn és ünnepek utáni napokon is megjelenik, negyedévi előfizetési díja csak annyi, mint a többi aradi magyar lapoké, t. i. helyben 3 frt, vidékre 3 frt 50 kr. Azonkívül az „Aradi Közlöny” előfizetői a „Gombostű” című társadalmi és szépirodalmi havi folyóiratot díj nélkül kapják. Kiváncra mutatvány-számokat bárkinek díj nélkül küldünk — Felkerjük különösen mindazon t. cz. előfizetőket, kiknek előfizetése h. h. végén lejár, hogy azt minél előbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a szétküldésben zavar álljon be. — Az „Aradi Közlöny” kiadó-hivatala.

— **Aradmegye közigazgatási bizottságának** áprilhavi reudes ülése a szokott időben, az azon napra eső ujonevelélfelvizsgálat miatt megtartható nem lévén, folyó hó 16-án d. e. 9 órára halasztott.

— **Árlejtés a városnál.** A városi gazdasági széknel tegnapi délelőtti megtartott árlejtés igen kedvező eredményre vezetett, a mennyiben a város külső határának részletes felmérést eszkölő kataszteri mérnökök részére szükséges ábrák fogat előállítására Deviczky István, az egy-egy fogat után havonként fizetendő 70 frt kiküldési árral szemben 58 frtért vállalkozott. A három fogatnál tehát havonként 36 forintot megy a megtakarítás.

— **Aradmegye közigazgatási bizottságának** áprilhavi reudes ülése a szokott időben, az azon napra eső ujonevelélfelvizsgálat miatt megtartható nem lévén, folyó hó 16-án d. e. 9 órára halasztott.

— **Árlejtés a városnál.** A városi gazdasági széknel tegnapi délelőtti megtartott árlejtés igen kedvező eredményre vezetett, a mennyiben a város külső határának részletes felmérést eszkölő kataszteri mérnökök részére szükséges ábrák fogat előállítására Deviczky István, az egy-egy fogat után havonként fizetendő 70 frt kiküldési árral szemben 58 frtért vállalkozott. A három fogatnál tehát havonként 36 forintot megy a megtakarítás.

— **Aradmegye közigazgatási bizottságának** áprilhavi reudes ülése a szokott időben, az azon napra eső ujonevelélfelvizsgálat miatt megtartható nem lévén, folyó hó 16-án d. e. 9 órára halasztott.

— **Árlejtés a városnál.** A városi gazdasági széknel tegnapi délelőtti megtartott árlejtés igen kedvező eredményre vezetett, a mennyiben a város külső határának részletes felmérést eszkölő kataszteri mérnökök részére szükséges ábrák fogat előállítására Deviczky István, az egy-egy fogat után havonként fizetendő 70 frt kiküldési árral szemben 58 frtért vállalkozott. A három fogatnál tehát havonként 36 forintot megy a megtakarítás.

— **Aradmegye közigazgatási bizottságának** áprilhavi reudes ülése a szokott időben, az azon napra eső ujonevelélfelvizsgálat miatt megtartható nem lévén, folyó hó 16-án d. e. 9 órára halasztott.

— **Aradmegye közigazgatási bizottságának** áprilhavi reudes ülése a szokott időben, az azon napra eső ujonevelélfelvizsgálat miatt megtartható nem lévén, folyó hó 16-án d. e. 9 órára halasztott.

— **Aradmegye közigazgatási bizottságának** áprilhavi reudes ülése a szokott időben, az azon napra eső ujonevelélfelvizsgálat miatt megtartható nem lévén, folyó hó 16-án d. e. 9 órára halasztott.

— **Aradmegye közigazgatási bizottságának** áprilhavi reudes ülése a szokott időben, az azon napra eső ujonevelélfelvizsgálat miatt megtartható nem lévén, folyó hó 16-án d. e. 9 órára halasztott.

— **Aradmegye közigazgatási bizottságának** áprilhavi reudes ülése a szokott időben, az azon napra eső ujonevelélfelvizsgálat miatt megtartható nem lévén, folyó hó 16-án d. e. 9 órára halasztott.

— **Aradmegye közigazgatási bizottságának** áprilhavi reudes ülése a szokott időben, az azon napra eső ujonevelélfelvizsgálat miatt megtartható nem lévén, folyó hó 16-án d. e. 9 órára halasztott.

— **Aradmegye közigazgatási bizottságának** áprilhavi reudes ülése a szokott időben, az azon napra eső ujonevelélfelvizsgálat miatt megtartható nem lévén, folyó hó 16-án d. e. 9 órára halasztott.

— **Aradmegye közigazgatási bizottságának** áprilhavi reudes ülése a szokott időben, az azon napra eső ujonevelélfelvizsgálat miatt megtartható nem lévén, folyó hó 16-án d. e. 9 órára halasztott.

— **Aradmegye közigazgatási bizottságának** áprilhavi reudes ülése a szokott időben, az azon napra eső ujonevelélfelvizsgálat miatt megtartható nem lévén, folyó hó 16-án d. e. 9 órára halasztott.

— **Aradmegye közigazgatási bizottságának** áprilhavi reudes ülése a szokott időben, az azon napra eső ujonevelélfelvizsgálat miatt megtartható nem lévén, folyó hó 16-án d. e. 9 órára halasztott.

— **Aradmegye közigazgatási bizottságának** áprilhavi reudes ülése a szokott időben, az azon napra eső ujonevelélfelvizsgálat miatt megtartható nem lévén, folyó hó 16-án d. e. 9 órára halasztott.

— **Aradmegye közigazgatási bizottságának** áprilhavi reudes ülése a szokott időben, az azon napra eső ujonevelélfelvizsgálat miatt megtartható nem lévén, folyó hó 16-án d. e. 9 órára halasztott.

— **Aradmegye közigazgatási bizottságának** áprilhavi reudes ülése a szokott időben, az azon napra eső ujonevelélfelvizsgálat miatt megtartható nem lévén, folyó hó 16-án d. e. 9 órára halasztott.

— **Aradmegye közigazgatási bizottságának** áprilhavi reudes ülése a szokott időben, az azon napra eső ujonevelélfelvizsgálat miatt megtartható nem lévén, folyó hó 16-án d. e. 9 órára halasztott.

— **Aradmegye közigazgatási bizottságának** áprilhavi reudes ülése a szokott időben, az azon napra eső ujonevelélfelvizsgálat miatt megtartható nem lévén, folyó hó 16-án d. e. 9 órára halasztott.

— **Aradmegye közigazgatási bizottságának** áprilhavi reudes ülése a szokott időben, az azon napra eső ujonevelélfelvizsgálat miatt megtartható nem lévén, folyó hó 16-án d. e. 9 órára halasztott.

mely a munkálatok tartama alatt szép ösz-szegre rug.

— **Haláleset.** N a c h t u e b e l Ödön köztisztelőben álló aradi ügyvéd urat — a mint erről a kesy estai örökben részvétel értesült — a súlyos csapás érte. forrón szeretett édes anyjának tegnap este történt elhalálása által.

— **Az aradi polgári jótékony-egylet** szerdán délután tartott választmányi ülésen idős Andrásy Károly elnöklet alatt jelen voltak: Kristófy János, Haas Alajos, dr. Posgay Lajos, Elek István, Csóty Nándor, Millig Matyas, Grünwald Ferencz, Sarlotti Domokos, Weitner József, ifj. Kristófy János és Arkay Kálmán jegyző. Előki bejelenté, hogy az egylet részére a helybeli pénzintézetek a következő összegeket adományozták: Aradi kereskedelmi és iparbank 40 frt, Aradmegyei takarékpénztár 50 frt, Aradi első takarékpénztár 200 frt. A bejelentés tudomásul vétet, a fönnmiltett egyleteknek jegyzőkönyvi köszönet nyilatkoztatott. Több segélyezési ügy elintézése után ny tagokul felvették Réthi Victor, Memrath József, Dangel János, Rácz Sándor, Czob Herman, Jách József, Spielmann Albert, Kohn Miksa, Rosenfeld Henrik, Aggyóczy Lajos, Amberger Jenő és Kotsis Lajos. Összesen 11 tag. Az 1886. évi első negyedévi forgalma: bevétel 2122 frt, kiadás 1366 frt. Pénztári álladék 756 frt.

— **Halálhír.** Keveless lapunk zárta előtt részvétel értesültünk ama súlyos csapásról, a mely a megvesztette köztisztelőben álló Lukács családot érte az által, hogy egyik kedves és fiatal tagjától Lukács István n. kaszaperi magyirtokostól fosztotta meg a körlehetlen halál. Az elhunyt alig pár nap előtt tért vissza Meruból, hol ádülést és gyógyulást keresett, de már későn: betegesége már oly nagy méreket ért, hogy sem Meruból, sem fiatal életéreje nem volt képes azt meggyógyítani: betegét jött haza s itt nem-sokára jöbött vetett fájdalmainak a halál. A korán előbbre szentelt Arad- és Csanád-megyei társasköröknek egyik legkedveltebb ifja volt.

— **Jovanovits Uros** aradi ügyvéd, az aradi ügyvédi kamar egyik legkedveltebb tagját, ki egyuttal városunk társadalmának is kedvelt alakja volt, a hivatalos lap mai számának közlése szerint „ő felsége” a bognási járásbíróshoz albróvá nevezte ki. Midőn sajnálatunknak adunk kifejezést az általános szeretetnek örvendő ügyvéd távozása felett, egyuttal sok szerencsét is kívánunk neki az új pályához.

— **Utazaseprés.** Az utazaseprés Aradon még igen primitív módon folyik, pedig ezen egy kis jóakarattal, nagyobb költség nélkül lehetne segíteni. Sópörnek a nélkül, hogy előbb öntözzenék s így például tegnap is meoldjuk

tüntetve, hogy minden egyes munkálata mennyi volt előírva, mennyibe került, s mi a még jóvá nem hagyott többletmunka. A jóváhagyott munkálatait juttatott összegek az illető iparosoknak kitalálvottak, a többire nézve a közfoglalt határoz. A vélelmes leszámlából kitételek, hogy a színház 181.693 frt 87 krba került. Az építési költsége meg volt szávozva 157793 frt 91 kr; burorakt. díszletek és többletmunkákra 30495 frt 89 kr; összesen 188288 frt. Levonva ebből a 181693 frt 87 kr-t, a mennyibe a színház tényleg került, mutatkozik megtakarítás 6595 frt 93 kr.

Meghívó. Az „Arad vidéki tanítóegylet vitaköre” ma délután 5 órakor a templom-területen elűli iskolai rajztermében ülését tartja. melyre az egylet minden rangú tagjait meghívja az elnökség. — A vitakör ülés tárgya: 1. Az iskolai takarékpénztárak meghonosítása Arad város és Arad megye népoktatási tanintézetében. II. A III-ik országos képviselők tanító-gyűlés tételai: 1. A népoktatás közegészségügy. 2. Az olvasókönyvek használatának módja. 3. Az ismételő oktatás. Minő legyen az ismételő oktatás könyve falun? Minő a városokban? 4. A közfoglalt oktatás célja, anyaga és módszere a népoktatásban, tekintettel hazánk közgazdasági viszonyaira. 5. A fölötték oktatása a magyar beszéd oktatására érdekében. 6. A természetrajzi oktatás anyaga és módszere a népoktatásban, kapcsolatban a mezőgazdasággal, háziorvoslással és közfoglalt oktatással.

Névmagyarosítás. Kayer Gyula aradi lakos saját, valamint kiskoru Vilmos és János gyermekei nevének „J o l á n k a i”-ra való átváltatását a belügyminiszterium megengedte.

Felakasztotta magát. Orosz János napaszmás tegnap délelőtt a városligetben egy fára felakasztotta magát, azonban meg idejében észrevették, levágták és sikerült is életbehozni. Tetterre nyomor szolgálatát okot, melyben már régebben felakasztott magát, még súlyosított ama körülmény, hogy tegnap egész havi keresményét képező 5 forintját elvesztette.

Ujenczfelülvizsgálat tartatik folyó hó 9-én a megyeházán. Ezután az Arad városi főorvosnád felülvizsgálata rendelt hadkötelesek fognak elővezettetni.

Vizbefuitt gyermek. Agrisról írja levelezők, hogy ott mult hó 27-én egy két éves kis fiú Tomczak Györgye, ottani földművelő gyermeke, szülőinek távollétében csupán 90 éves nagyapjának gondjaira bízva hagyott. A nagyapja is lehetetlen öreg azonban nem vette észre, hogy a gyermek kiment a kertbe, s a mint ott teljesen magára hagyta játszódozott, egy vízel telt gödörbe esett, és abba belefullt. Mikor a szülők hazajöttek s keresésére indultak, ott találtak halva. Az eset a hatóság tudomására jutván, az ez ügyben vizsgálatot engedélyt.

Kölcsény-egyesület-nek tegnap délután hirdett választmányi ülésére a tagok nem jelenlém meg határozatképes számmal, az nem volt megválasztott.

Henneberg Károly lovag, lovassági tábornok, ki szerdán délután az itteni lovastandár tiszti iskola megtekintésére városunkba jött, már tegnap délután elutazott. A csapatmenet tegnap délelőtt tartotta meg és teljes melegegészségnek adott kifejezést.

Hagyomány a város közönsége részére. Scherfenauer Arad város néhai polgármesterének arczképét, annak nemrég elhunyt özvegye Arad városának hagyományozta. Az arczkép már át is becsillatott a város tulajdonába és a város tanácsmehem helyeztetett el.

Jón-e Trefort Aradra? Megbízható forrásból vett értesülés szerint, minden alapot nélkülözök jelentéktelen, ki az „Alföld” helybeli laparsunk tegnap számában közzölt ama hírt, hogy Trefort vallás- és közokt. miniszter ur közelbbségben Aradra jönne.

A szőlészeti és borászati szakismertek általánosítása és terjesztése végett, mint a hivatalos lap mai számában olvassuk, a földművelésügyi miniszter az összes megyéket illeti kerületbe osztotta be s e kerületek kijelölt székelyére egy-egy vándortanítót nevezett ki. Arad, Temes és Krassó-Szörény megyék a IX-ik kerületbe lettek sorozva s a székelyül választott Mészáros vándortanítóul Rácz Sándor lett kinevezve. Megjegyezzük még, hogy a vándortanítók működése mindezen szab. kir. és törvényhatósággal felruházott városokra is kiterjed, melyek az illető megyék területén fekszenek. Feladatuk nemcsak abban áll, hogy a szőlőművelésre vonatkozó szakismertelket terjeszték továbbá hogy a borkezelés czelszerű és legjobbnak bizonyult módjaira a bortermelőket meggyőzzék, hanem egyuttal kezelnők kell a kerületükben netán létező állami amerikai szőlőtelepeket, és meg kell tenniük mindazt, a mi a czélszerűnek bizonyult ellenálló amerikai szőlőfajták terjesztését elősegíti.

Eltűnt kereskedő. Reisz Mihály b. eszaki kereskedő, az aradi ipar- és népbank volt hivatalnoká elűnéséről, mely egy pár nap óta az aradi kereskedelmi körökben is élénk megbeszélés tárgyát képezi, a következőket írja a „Békésmegyei Közlöny.” B. Csabán nagy feltűnést keltett azon hír, hogy Reisz Mihály, eszaki kereskedő fizetését becsillatotta. Mint beszéltek, nevezett kereskedő börtényekben rendkívül nagy veszteségeket szenvedett, állítólag 80.000 frtra megcsúszott. E hírek szenzációs voltát meg növeli az, hogy Reisz Mihály már több, mint egy hét óta nincs Csabán. Allítólag Lúndaba utazott, hitelezőivel egyezsége lépni, mely azonban, ugylátszik, nem sikerült; mert ma már — egyes kereskedőkhez érkezett tudósítások szerint — nincs ott s holléttét egyáltalán nem tudják. A kereskedő-világban az a hír van elterjedve, hogy Eibler a világhírű lundani nagykereskedő cég, egy vétel-ügyletből kifolyólag, rendkívül nagy veszteséget szenvedett. Mi igaz e hírekből, ma még nincs constátívá; annyit városszerzte tudnak, hogy unace-buzában nagyobb differenciális ügyleteket kötött és már több végrehajtott intezék ellene kereskedő körökben beszéltek, hogy Reisz Mihály az utóbbi időben a bud-

vágyona ugyszólván csak a mult évben elért nagy tözsdéi nyereségekből állott, rokonszenves egyenlősége és üzleti ügyességbe vetett bizalom által nagy hitelek tett szert és pár hét előtt senki nem gondolta, hogy a hitelezők veszteséget fognak szenvedni. Csodálatos, hogy a differenciális üzletek réme még mindig kísért a kereskedő világban, holott a tapasztalat arra taníthatja a kereskedőket, hogy a minden combinatio és számítás nélküli és csak a véletlen szeszélyén alapuló differenciális üzletek ugy az egyesek érdeke szempontjából, valamint általános közgazdasági szempontból is kárhözvontandók és különösen a vidéki kis emberkre nézve mindig balul tüknek ki.

Kimutatása az aradmegyei közközbiz beteg-forgalmának 1886. márcziushónapban. Nevezetesen: Körházi beteg maradt a mult hóról 108 fi. 84 nő: e hóból felvettett apó-lásra 157 fi. 82 nő: összesen ápolatott 265 fi. 166 nő. Ezek közül elbocsátott: gyógyulva 115 fi. 63 nő: javulva 25 fi. 17 nő: gyógyulatlán 1 fi. 2 nő: meglalt 16 fi. 2 nő. Összes fogvatkozás: 157 fi. 84 nő. Maradt ápolás alatt: 108 fi. 82 nő. Összesen: 190. Ápolási napok száma: 6816.

A „Gombostű” társadalmi, szépirodalmi és humorisztikus havi közlöny 3. márcziusi számát mai lapunkhoz mellékelve veszik t. előfizetők.

A szomszéd-megyékből. Békésmegyei hírek. Csabán a hó 8-án Rossi Marcello világhírű hegedűművész és Weber zongoravirtuozhangversenyt rendeznek. — A gyulaiaikat Kremsper lovadája mulattatja, csekély pártfogás mellett. — Dobozó 2 roneselő toroklob-est merült fel. Az övintézkedések megtételek. — **Temesvári hírek.** A városi esperesi állásra Bonnász Sándor megyés püspök Kruesz Ferencz aradiváztányai plébános nevezte ki. — Theisz Andráz hidegkúti lakos vezetékeket, miniszteri engedéllyel, „Tiszai”-ra magyarosította. — Temesvártól Sidoli lovadája engedélyt kapott lovadá építésére. Előadásait június közepén fogja megkezdeni és két hónapig fog ott maradni.

50.000 forint főnyeremény és még 4787 további nyereménnyel van a Kincsem-sorsjáték elűvá. máltal ritka nyereménykiállítás nyujtatik. Azon körülmény folytán, hogy az összes nyeremények azonnal a buzás után már e hó 24-én a magyar lovar-egylet által kifizettetnek, a Kicsem-sorsjegyek igen kedveltek és keresettek, miért is t. olvasóink becses figyelmét ezen sorsjátéokra ez-mel felhívjuk.

Hazánk és a főváros.

Magyar katona. Mindig öröm tölti el a magyar ember szívet, midőn azt olvashatja, hogy a katonaság körében sok oly derék főrangú tiszt van, ki jó példával jár elő a magyar nyelv törvényeszerű jogainak méltóságában. Csak a minap emlékeztem meg Lohkovitz herczeg kolozsvári téparancsnok ebbéli érdemeiről, s most ismét ily érdemetes esetet jelentenek Sopronból. Ugyanis a 76. hadkiegészítő kerület parancsolója Kralovetz Ferencz őrnagy, bár eschországi származása nemcsak magyarul megtanult, hanem a polgári hatóságokkal folytatott levelezést is magyarul intézte. Az őrnagy ur jól tudja, mivel tartozik az ország törvényének. A parancsolóság hivatalában alkalmazott tiszt. Fink Gyula főhadnagy és az altisztjei is magyarok, kik hazafias kötelességüknek tartják a polgári hatóságokkal magyarul érintkezni, tehát magyarul írni minden hivatalos levelet.

A Duna áradása nem szűnt meg oly hamar, mint várták. A vizállás emelkedett még tegnap is és elérte a négy méter kimenzven centimétert a zérus fölött. A budai zsilipeket öt méternyi vizállással már elzárják. A pesti oldalon meg várnak fognak, mert itt még nagyobb a biztonság. Különböz székelykörti intézkedéseket tettek. A veszélyeztetett pontokon teljesen felszervezték gőzgépek állanak, bármely perczben megkezdhetik a működést. Eddigelő csak az okozott komolyabb bajt, hogy az új országház építési területe el van öntve vízzel. Az óriási gödrök, a miket ástak az alapozásra, három vízvezeték kuttal együtt meglettek egy öt méternyre megrepedt esatorna szennyes tartalmával. A délelőtti órákban történt az az eset, Kun Gyula tanácsnok egy bizottsággal a helyszínrre ment, s intézkedés történt, hogy a gátak emelése által a nagy vízözön az alkotmány-utca forkoltánál véli gödrök közé szorítások addig is, míg a Duna kissé lepad s gyökerebb jaritást lehet eszközölni.

Rövid hírek. Ö folsége Faragó József belügyminiszteriumi osztálytanácsnoknak, nyugdíjaztatása alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálatai elismerésül a III. oszt. vaskoronarendet adományozta. — Brennerberg Mór, szebenmegyei főispán több hét óta tartó betegsége aggasztó fordulatot vett. — A főváros közgyűlése elhatározta, hogy gőzmozdonyi vasutat létesít, mely a közönséget a városligetbe szállítja. — A budapesti fenyített törvényeszerűk uszora miatt négy havi fogságra, 500 forint bírságra, s egy évi hivatalvesztésre ítélte Márkus József budapesti lakost, ki Somogyi Ferencz volt rendőrtanácsostól 255 frtyi kölcsönért öt év alatt 832 frt kamatot szarolt ki. — A zellenzék ből kivált egyik képviselő s egy ellenzéki képviselő között a nemzeti kasznóban oly szováltást volt, melyet párbajra való kihívás követett. A párbaj állítólag közelbbség fog megtörténni. — Ipolyi Arnold nagyváradi püspök hétfőn tette le hivatalos esküjét ö folsége a király kezébe, b. Orszy Béla miniszter jelenlétében.

A nagy világ.

Legett város. New-Yorkból sür-gönyzik szerdai kelettel: Keywest város Florida államban tegnap tüzvésznek esett áldozatul. A kereskedők városrészében egytellen ház sem maradt épen. Százánál több ház pusztult el. Számos házat a kikötőben horgonyozó hajókról föl kellett robbantani, hogy a tüznek gátot tethessenek. Keywest az unio egyik újabb, gyorsan emelkedő kikötő városa. 5000 lakossal, kiknek legnagyobb része törést szenvedett hajók tárgyaival özött kereskedésből él.

Műkedvelő főherczeg. Bócs egyik előkelő, szorosán zárt körében ritka énekes halott közelebb az egybegyült társaság: Jenő főherczeg. Jelen volt a bécsi zenekritikusok kitűnősége is. Hanslick s ő hozta nyilvánosságra, hogy Jenő főherczeg nemcsak nagy zenebart, hanem igen jó énekes is. Kiténően iskolázott, érezes, tiszta baritonhangja van s nagy kedvvel gyakorolja az énekművészetet, melyben Rokitsansky a mestere. Ugyan-e körben aztán zongorához tilt báro Bezeeny, az udvari színházak intendantsza s mint jelentékeny virtuóz s különösen mint jeles Schumann előadó lepte meg a hallgatóságot.

Jeles meglepetés. Delamery carl unokahaga, az angol arisztokrácia egyik legszemb és legzadagabb örökösöje, vendéglő jelent meg a nagybátyja által idén rendezett választásokon. Minthogy megerőszakolt a nagybátyja kastélya már tele volt vendégekkel, a fiatal holgy számára Cheshireben béreltek egy kis kastélyt, melyet tündéri pompával rendeztek be. F. hó 27-én délben a tizenhöz éves lady nem jelent meg az arl ebedjen, hanem este egy távirat jelenté, hogy a lady délben 1 órakor egybekelt Whitelal, Delamery lordnak ötvenéves groomjával. Most három londoni ügyvéd tőri azon a fejt, hogy mit kene itt tulajdonképen eszmélni?

Monte-Carlonak ismét újabb áldozatai vannak. Mult hétfőn a híres játéktárlang egy törzsvendége lett öngyilkossá, mert az utóbbi időkbén a szerencse folytonosan hátat fordított neki a zöld asztal mellett. Meg ki nem hiált holttestét reggel találták meg a „Hotel de Russie” mögött. Mult szerdán pedig egy belga ugrott Antibes közelében a tengerbe, mert mindenbél kifosztotta a roulette. Kifogták őt s egy partmelléki vendéglős gyöngéd ápolásban reszesítette, úgy, hogy néhány nap múlva ugy látszott, mintha többé nem is gondolna sötét tervére. Mikor azonban egyszer egyedül volt, egy tehervonat el vette magát a sínekre, honnét csak mint alakatlan, élettelen tömeget szedték föl.

Rövid hírek. A trónörökös pár egy londoni lap híre szerint, májusbó második felében Brüsselbe megy a belga udvar látogatására s onnan két havi körúton Angolországba. — Kartácsesal lötte magát agyon Franciaországban Fontainebleauban egy tüzelőeszt. hosszú vasrúddal sútván el az ágyút. Tetének okát nem tudják.

Irodalom és művészet.

Hangverseny. Tegnap délután nagy számu és előkelő közönség jelenlétében folyt le a Krispin-teremben a Popper David gondokka-művész és Reisenauer Alfred zongora-virtuoz által rendezett hangverseny, melynek összes számuait nagy tetszéssel fogadta a közönség. Az érdekes hangversenyről holnap lapunkban közlünk részletes tudósítást.

Csiky Gergely a szerzője a Karácsonyi-díj bíráló bizottsága által dicsérelt fel-említett „Jó Philop” című vígjátékának és a szerző e művét tegnap előadásra be is nyujtotta a nemzeti színházhoz.

A Kisfaludy-társaság tegnap délután tartott fölolvásó ülését a titkári bejelentések után Beethy Zolt fölolvastott Ponorí Thewreck Emilnek a görög „Anthologiból” fordított epigrammái közül néhányat. Ezután Salamon Ferencz igen érdekes adatot mutatott be a Zrínyi Miklós gróf életrajzára vonatkozólag egy régi német nyomtatvány alakjában, a mely az Andrea s anta Teresia bécsi karmelita barátinak Zrínyi Miklós gróf fölött 1664-ben Münchenben tartott halotti beszédét képezi. A korában hírneves egyházi szónok egyenesen a müncheni királyi udvar meghívására s ennek jelenlétében tartotta a halotti beszédet, a mely igen sok s merőben új adatot tartalmaz Zrínyi Miklós illetőleg. — A fölolvásást a közönség zajosan megtapsolta. Bartók Lajos egy „Emlékezet” című versikéjára után Tolnai Lajos „A tinó” című elbeszélését olvasta föl, mire az ülés véget ért.

SZÍNHÁZ.

— Arad, márcz. 31.

Czanyuga Emma k. a. kit értesítésként szerint Kressányi színházgató már szerződtetett, s kivel már a jövő színi évad alatt az aradi közönség is meg fog ismerkedetni mint az országos színházak IV. oszt. növekedő tegnap a városligetben tartott drámai estély alkalmával Dumas „Denis”-ben a czmszeretp játszotta. A fővárosi lapok nagy elismeréssel írnak a fiatal színészre, jatekáról s általában mind kiemelik szép reményekre jogosító tehetségét, mely jó és szilárd képzettsége mellett biztosan fejlődhetik. Ez alkalommal is értelemmel és kellő szabatsággal játszotta a nehéz szerepet. Sikrét emelte rokonszenves hangja és arczának szép nemes vonásai.

Arad városi színház

Folyó szám 183. Évad-bérlét 145.

Péntek, 1886. évi áprilishó 2-án.

Az arany ember.

Eredeti dráma 5 felvonásban, előjátékkal, 7 képpel írta: Jokai Mor

SZEMÉLYEK:	
Timár Mihály	— Pálffy György.
Trikalisz Euthym	— Molnár Antal.
Timea leánya	— Fodor Fruzina.
Terézia	— Siposné.
Noemi, leánya	— Kressányiné.
Krisztján Todor	— Halnauy Lure.
Gramiszer tisz	— Borand Gyula.
Leventiny (Timár) Mihály	— Pálffy György.
Timea, neje	— Fodor Fruzina.
Brazovics Athanasz, gazdag gabona-kereskedő	— Szabó Antal.
Zsofi, neje	— Vicszó Vilma.
Athalia, leánya	— K. Hegessy Mária
Katinka, merénykari tisz	— Kovács Lajos.
Falusi János, hajósokorányos	— Nyilász. Matyas.
Galaubos, halász	— Győre Alajos.

Kezdete 7 órakor.

CSARNOK.

Az elpárolgott tekintetes urak.

Regi dolog, hogy a kis portentumok sokkal feljebb tartják az orrukat, mint az igazi nagyságok; ezt igazolja a következő kis história is, mely egykor Zalameye székházában fordult elő.

Ugy reggeli 8—9 óra közti időben belépett az alispán előszobájába egy igyentelen öltözékű öreg ember, ki szörnyű alázattal köszönt az irodában talált irnokokat, s kívánt nekik szerencsés jó reggelt. Az irnokok egyike rá se hederített a belépőre, míg a másik jó humorában viszonozta ugyan a köszöntést. De miközben pipáját tisztogatni igyekezett, azt sem látszott titkolni, hogy az érkező személye iránt nem valami nagy respectussal van.

Az öreg ur mit sem gondolván az irnokok fönhéjzó magaviseletével, s mintha mit sem velt volna észre, kérdezé: — Kérem assan tekintetes urak! lehetnék-e szerencsés a tekintetes alispán urral beszélni. — Hja! öreg ur! — lön a válasz — az alispán ur még nincs itt, az nagy ur, vele csak egy 11 óra tájban lehet beszélni. — Igen is tekintetes urak! — mondá az öreg helybenhagyólag, s azzal távozni akarván, ajánlotta magát a tekintetes irnok uraknak; azonban a beszédes tennárnak szörnyen furta az agyát a kíváncsiság, hogy ugyan mi dolga lehet ennek az öregnek az alispán urral. Utána kiáltott: — Öreg ur, jöjjön csak vissza! — Igen is tekintetes urak! — mondá ő, s esen des leptekek csakugyan visszafordult.

— No, öreg ur, — mondá a most már hatalmasan pótkelő irnok, — ha éppen nem volna dolga, hát ne menjen el, maradjon, s várja be itt az alispán urat. Nézze csak, ott a fal mellett van egy löcca, ott leülhet, s addig egy kicsit eldúskálhatunk, legalább jobban estülék az idő.

— Igenis tekintetes urak — mond az öreg, s azzal csakugyan helyet is foglalt a neki kijelölt löczán.

Kis idő múlva az irnok újból folyeszi a boszéd fonálát s a következő párbeszéd fejlődik ki közöttük:

Irnok: Hát ugyan öreg ur mi járaban van az alispán urnál?

Öreg: Kérem assan, tekintetes urak, nekem egy kis balatoni pöröm volna, hát ebben a dologban akarnék a tekintetes alispán urral értekezni.

Irnok: Balatoni pöre? Ugy? Hát talán halászi szokott az öreg ur?

Öreg: Igenis szoktam, tekintetes urak!

Irnok: No hát meglátom most, milyen ügyes halász az öreg ur? Meg tudja-e mondani, hogyan lehet legjobban haló nékfil fogni halat?

Öreg: Biz azt nem tudom, tekintetes urak!

Irnok: No ha nem tudja, majd megtanítom én, csak jól vigyázzon.

Öreg: Igen is, tekintetes urak!

Irnok: Hát tudja, kik kell egy tüköt vájni, s abból csapdát csinálni, s bele halatetöt tenni; s mikor ez készen van, bele kell a vízbe menni egész nyakig, csupán a tük (már t. i. a fej) maradjon a víz felett, s aztán a tükre rá kell tenni a másik tüköt (csapdát) s így szép esendesen vájni. A halak megérezve az ételszagot, csapathban mennek az etetőre, s akkor leszalasztot lehet tartani. Megértette-e jól az öreg ur?

Öreg: Igenis, tekintetes urak, köszönöm, megertettem.

Epp e pillanathon nyílik a szoba ajtaja, s belépvén az alispán, e szavakkal forduló az öregre:

„Alázatos szolgálja, méltóságos gróf ur! s ezzel kárjára szíve vezeté be szobájába. Mikor itt dolgát végezte, ismét az előszobába ért, a tekintetes irnok urak már elpárolgottak. Nem volt ott egy lélek sem, mi csak akkor tünt fel az alispánnál, midőn Festetich gróf, mert ő volt az, kit az irnokok megöreguráltak, firkászó szemeit végig futtatva az elhagyott szobán, sajnálatát fejező ki a fölött, hogy a tekintetes uraktól nem lehet szerencsése elbuzsuzni. A halászatit tanulmány megfuttatta őket.”

Kobány M.

KÖZGAZDASÁG.

Megyes közlemények.

A vetések állása. A földművelés és kereskedelmi miniszteriumhoz beérkezett jelentések szerint a vetések már csupán némely felvidéki és erdélyi megyékben vannak hó alatt; az ország egyéb részeiben a beültet nyhóbb időjárás következtében a vetések, melyek általában jól teleltek, most szép fejlődésnek indultak. A repezvényesek a hosszú és nedves tél feltján helyenkint kárt szenvedtek. A tavaszi szántástvetést a felsőbb vidékeken még ez idő szerint is uralgó téli időjárás, délen pedig a rohamos olvadás és esők következtében túlságosan átmedvesedett talaj miatt, csak nagy nehezen lehet megkezdni. A takarmányhiány országszerte érezhető. Bács- és Kolozsmegyekben az ősziek kissé megsárgultak. Az állategészségügyi állapot kielégítő.

Az aradi kereskedelmi és iparbank forgalmi kimutatása 1886. márcziushóra.

Betételek:	
Alladék mult hó végén	frt 242447.54
Betételek f. hóban	38270.25
Visszafejtések f. hóban	280717.79
Alladék f. hó végén	180446.99
Váltó-lezámitolás:	
Tárca-alladék mult hó végén	frt 208290.75
Leszámitaltatott f. hó végén	269359.66
Alladék f. hó végén	frt 535250.41
Visszleszámitaltatott folyó hóban	264046.16
Tárca-allad. f. hó végén	271204.25
Előlegezés folyó számlában:	
Alladék mult hó végén	frt 91360.42
Előlegezések f. hóban	2400.—
Visszafejtett f. hóban	93760.42
Alladék f. hóban	21526.50
72233.92	

Előlegezés értékpapirokora:	
Alladék mult hó végén	14907.—
Előlegezések f. hóban	1580.—
Visszafejtett f. hóban	frt 16487.—
Alladék f. hó végén	14827.—
Pénztár-forgalom:	
Alladék mult hó végén	frt 21926.22
Bevétel f. hóban	659343.51
Kiadás f. hóban	frt 681289.72
Pénzkezeslet f. hó végén	625917.19
55352.53	
Arad, 1886. márcziushó 31-én.	

Az igazgatóság.

Az aradi ipar- és népbank forgalmi kimutatása 1886. évi márcziushóra.

Takarékpénztári betételek:	
Betét maradvány mult hó végéről	625046.68
Folyó hóbani betét	44767.83
összesen:	672725.50
Visszafejtett betét f. hóban	44810.24
Betétmaradvány f. hó végéről	627912.26
Váltó-tárca:	
Alladék mult hó végéről	157406.57
Leszámitaltatott f. hóban	152186.96
összesen:	309595.53
Beváltatott és forgatottat	143676.27
Marad tárca-alladék f. hó végéről	165920.26

Aradi hitel-egylet:

Alladék mult hó végéről	144574.—
Folyó hóbán adott kölcsönök	3185.—
összesen:	147759.—
Törlesztett f. hóban	1359.—
Alladék f. hó végéről	146900.—

Előlegek nyertesemények és értékpapirokora.

Alladék mult hó végéről	87303.89
Folyó hóbán új előleg adatott	9680.—
Előleg összesen:	97163.89
Ehől visszafizettetett f. hóban	7465.—
Alladék f. hó végéről	89698.89

Jelzőlőkölcsonök:

Alladék mult hó végéről	137410.48
Uj előleg f. évben	300.—
Folyó számlákban előleg összesen:	137710.48
Visszafejtett f. hóban	925.—
Alladék f. hó végéről	136785.48

Zálogházkölcsonök:

Alladék mult hó végéről	63018.50
Folyó hóbán adott kölcsönök	5462.50
összesen:	68481.—
Folyó hóbán kiváltottat	4355.50
Alladék folyó hó végéről	64125.50

Pénztár:

Marsdrány mult hó végéről	12933.13
Bevétel f. hóban	268331.46
Bevétel összesen	281264.59
Kiadás f. hóban	264295.12
Pénztármaradvány f. hó végéről	16989.47
Összes forgalom	448164.06

Arad, 1886. április 1.

Az igazgatóság.

Szesszület.

(Április 1.)

BUDAPESTI TŐZSDE.

Március 31.

	Pénz	Aru		Pénz	Aru		Pénz	Aru
M. kir. aranyjár. adóment. 4%	103.20	103.50	Magy. orsz. bank részvény-társaság	—	—	Pesti közúti vaspálya	548	550
" papírráradék adóment. 5%	95.05	95.30	Osztrák hitelintézet	298	298.20	Pesti közúti vasp. élvezet jegyek	350	360
M. vasúti kőll. 120 frt o. é. (300 fr.) 5%	152.50	153.25	Osztr. magyar bank	875	880	Budapesti III. ker. takarékp.	74	76
M. v. kőll. 120 frt egyes dbkban	152.50	153.25	I. magyar iparbank	140.50	141.50	Országos központi	458	462
M. 1869. kel. v. á. kötv. (els.) adóment. 5%	100.25	100.75	Pesti keresk. bank	600	603	Pesti hazai első	6875	6925
M. 1873. kel. ár. v. ez. (els.) adóment. 5%	127	127.50	Bécsi bizt. társulat	204	206	Egyesült Budapest fővárosi takp.	450	455
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5%	114	115	Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	200	202	Magyar ált. takarékp. részvény	80	82
M. kir. nyereség-kölcsön 100 frt	121	123	Első magy. általános bizt. társ.	3000	3010	Alagut	139	140
" 50 frt drbja	120.50	121.50	Fonciere pesti bizt. társ.	74	74.50	Általános waggon kölcs. társaság	81.50	82.50
Tiszai és szegedi kölcsön 4%	124.50	125	Magyar-francia bizt. társ.	200	203	"Franklin"-társulat	207	210
M. k. földtm. kötvények 5%	104.75	105.50	Pannonia vissz. társ.	820	830	Ganz és társas vas. és gépgyár	878	882
" 1867. zárad. 5%	104.75	105.50	Concordia malom	546	550	Gschwind-féle szeszgyár	400	405
M. k. földtm. kötvényektemei 5%	104.75	105.50	Első budapesti malom	1315	1325	Gyapjum. és biz. I. magyar	250	255
" 1867. zárad. 5%	104.75	105.50	Erzsébet malom	274	286	Keresked. épülete	650	650
M. k. földtm. kötvények horvát-orsz. 5%	104.75	105.50	Hengermalom	675	680	Könyvnyomda "Atheneum"	630	635
M. k. földtm. kötvények erdélyi 5%	104.75	105.50	Luiza malom	308	310	Pesti	1040	1060
" erdélyi jelz. urb. vk. (100 forint) 5%	97	97.50	Molnár és sütők malma	458	460	Köszénb. és téglagy. (Drasche)	254	255
Szőlődezmavált. kötv. (100 frt) 5%	100	100.50	Pannonia malom	935	940	Nemzetközi waggon-kölcsön-részv. társaság	82	83
Pest város kölcsöne 1870 évből 6%	106	106.50	Viktoria malom	341	342	Pesti építő-társaság	—	—
" 1871. évből 6%	109	109.50	"Adria" m. tengeri hajóz. részv. t.	—	—	Rimamurány-salgótarj. vas u. rvt.	84.25	84.75
Budapesti f. 1880. kölcsöne 6%	101.50	102	Alföld-fiumei vasút 5%	193	193.50	Salgótarjáni közszénb.	151	152
Budapesti bankégy. részvényt.	92.25	92.75	Báttaszék domb.-zákány vasút 5%	186	187	Schlick-féle vas. és gépgyár	165	166
Magy. ált. hitelbank	304.50	305	Déli vasút 5%	—	—	Schlick-féle vas. és gépgyár II. kib.	—	—
Magy. jelz. hitl. II. kib. in. elismv.	127.50	128	Északkeleti vasút 5%	179	180	Serfőzde első magyar	870	880
Magy. lesz. és pénzváltó	91.50	92	Erdélyi vasút 5%	191.50	192.50	Sertészhaló	279.50	281
			Győr-sopron-ebenfurti vasút 5%	—	—	Sóskuti kőbánya	—	—
			Kassa-oderbergi vasút 4%	154.50	155.50	Spódium- és csontlisztgyár	—	—
			Magyar galicziai vasút 3%	182	183	Szálloda-részvénytársaság	107	109
			M. ny. v. (sz. győr-grácsi vasút 3%)	175.50	176.50	Tégla- és mészegető ujlaki	178	179
			Osztrák államvasút 3%	255	256.50	Török dohányrészvény	65	67
			Pécs-barcsi vasút 3%	—	—	Gőztéglagyár kőbányai szel. nélk.	275	276
			Tisza-vidéki vasút 3%	251.50	252.50	M. jelz.-bank ny. kölcsönkötv. 5%	101.50	101.90
			Osztr. dunagőzhajózási társ. 3%	460	465			

Záloglevelek.	Pénz	Aru
M. földhitelint. papírrérték 5 1/2%	100	101
" " " " " 5%	101.50	102.50
" " " " " 4 1/2%	99.75	100.25
" " " " " 5 1/2%	126.75	127
" " " " " 5 1/2%	101.50	101.90
" " " " " 5 1/2%	101	101.50
Kiabirt. orsz. földh.-int. 5 1/2%	101.25	101.50
Osztr.-magyar bank o. é. 4 1/2%	101.50	102
" " " " " 4 1/2%	102.25	102.75
" " " " " 4%	99	99.30
Pesti m. keresked. bank 6%	101.50	102
" " " " " 5 1/2%	101.50	102
Albina tak. és hitelint. 5%	101	101.50
	100	101
Elsőbbségek.		
Budapesti lánchíd 5%	105	—
Lloyd- és tőzsde-épület 5%	99.50	100
M. sz. k. orsz. vörös-kereszt sorj.	87.5	90
Osztrák vörös-kereszt-egylet	14.25	14.75
Pénzmekek.		
Cs.-kir. arany (vert)	5.90	5.93
Cs.-kir. arany (kör)	5.83	5.86
Osztrák-magyar 8 frtos arany	9.98	10
20 frankos arany	9.98	10
Osztrák és magyar ezüst	—	—
Német birod. bankj vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)	61.60	61.70
Ném. bankp. 100 ném. bir. márkáért	61.60	61.75
Amsterdam 100 hollandi frtért	104.40	104.80
Páris 100 frankért	50	50.10
Svájci pénzügyi 100 frankér	49.85	49.95
London 10 font sterlingért	125.65	126

Spitzer Jakob és Fia

posztó-, gyapjuszövet-, vászon- és szőnyeg-kereskedése Aradon, ajánlja a tavaszi szudra

ujjonnan és dusan felszerelt raktárát,

legjobb minőségű és legdivatosabb

brünni, angol és francia férfi-ruha szövetek,

grázi Cheviot és Stajer

nyári lodennokban,

továbbá mindennemű peruvienne, dosking, posztó és tüffelekben, a legolcsóbb árak számítása mellett.

Öltönyök elkészítése, kívánatra a legjobb munkások által és minden ár mellett elvállaltatnak.

Nagy raktár futó- és egyéb szőnyegekben.

Huzás máre Hónapban.

Huzás már e

Kincsem 1. sorsjegy 11 sorsjegy csak 10!

Főnyeremény készpénzben

50.000 ft

10.000 ft, 5000 ft 20% lev. 4788 pénznyeremény.

A magyar lovar-egyes. sorsjegy-irodája: Budapest, váci-utca 6. sz.

Hónapban.

590/1886.

Árlejtési hirdetés.

A borossebes-herzai körös-hidnak újáépítése Aradmegye törvényhatósági bizottsága által elrendeltetvén, — ezen határozatra árlejtés hirdettetik.

Az árlejtésnek ezen szolgabírói hivatalban leendő eltarására határidőül 1886. évi április hó 13-ik napjának d. e. 10 órája kitűztetik.

Kikiáltási ár 8145 frt 89 kr.

Miről vállalkozók annak megérítése mellett, hogy az árverési feltételek alóli hivatalban megtekinthetők, oly felhívással értesítettnek, miszerint írásbeli zárt ajánlataikat 10 százezrek bányapénzrel ellátva az árlejtés napjáig alóli szolgabíróhoz adják be.

Kelt Borossebesben, a járási szolgabírói hivatalnál 1886 évi március 20-én. 214—12

Paradeyzer Lajos, szolgabíró.

5328/1886.

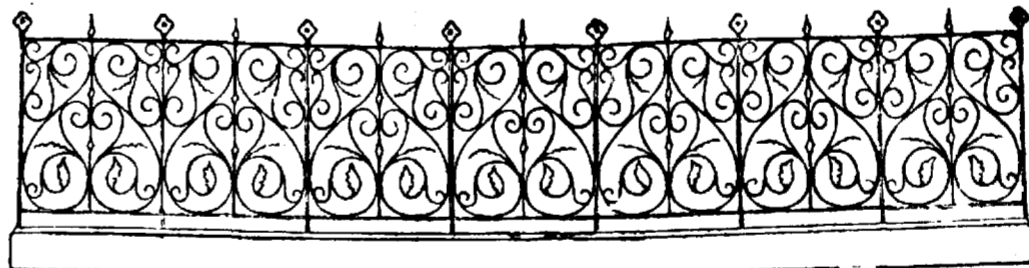
Hirdetmény.

Városunk külső határában az idén a kataszteri részletes felmérés fog eszközölni. Azon ezebből, hogy ezen részletes felmérésnél, az egyéni birtok, és az egyes földrészek helyes fölvetése elősegítéséért, a legbiztosabban kötelességévé tesszük minden egyes földbirtokosnak, miszerint saját érdekében a város külső határában levő birtokukat részletekint bejárva, minden részleteit és görbületeit az illető birtokos vezetékek és keresztnevével, lakásának, a városrész, utca nevével és házszámával az esőben le nem mosódó módon ellátott fakarókkal, réteknél és legelőknél pedig szükség esetén még hogy ezen megjelölés, még a részletes felmérés után eszközölni helyes alkalmával is könnyen felismerhető legyen. Erdős vagy bozotos helyeken a birtok határai egy méter szélességben kitűztetendők hogy köztük a mérő asztal fölállíthatassék.

Kijelentjük egyzersmind, hogy az esetben, ha ezen megjelölés a melynek f. május 1-ig okvetlenül meg kell történni elmulasztatnék az, az illető birtokos költségére hatóságilag fog eszközölni, s azontul a mulasztást okvetűk bírsággal is fognak sújtani.

Arad, 1886 évi március 27-én

A városi tanács.

STOLL KÁROLY,

építészeti és műlakatos,

ARADON, ÖZ-UTCZA 23. SZÁM.

Elvállal mindennemű

HID- és ÉPÍTÉSZETI VASMUNKÁKAT

valamint vasból kerti sír-rácsokat és sírkerezteteket tervszerinti készítésre a legutányosabb árak mellett.

Stifter-féle ajtócsukó legnyomásos ajtó-becsapó ellenzővel, raktára Arad-, Békés- és Csongrádmege részére.

Zajtalan ajtócsukás még akkor is, ha azt erőszakkal csapják be. Az ajtó csattanása és idegessé tevő rezzenése nem fordul elő.

Tudomására adom a t. üzlettárs feleimnek miszerint saját készítményű

PRÉSELT VASLEVELEKET ÉS ROSSETTÁKAT melyeket eddig külföldről nagy nehezéggel és drágán szerzettek be, nálam a legjobb minőségben gyári áron alul kaphatják.

